

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/aparat-bezpieczenstwa/38743,Po-Zagladzie-Rzeszow-1945.html>

Dodatek historyczny IPN Nasz Dziennik 6/2008 (13) Po Zagładzie – Rzeszów 1945

Dr Krzysztof Kaczmarek, IPN Rzeszów Pogrom, którego nie było

Autor „Strachu” polecił wydziałom w Rzeszowie w czerwcu 1945 r. rozciągnąć „Pogrom, którego nie było”. Tytuł przewrotny, gdyż Jan Tomasz Gross próbuje wykazać, że pogrom Żydów w Rzeszowie miał w swoim miejscu, podobnie jak w Krakowie czy Kielcach. Chcąc także na tym przykładzie odpowiedzieć na pytanie o rozpiętość postaw antysemickich, szukał materialnych dowodów w sposób wybitnie tendencjonalny, ignorując przy tym ustalenia innych badaczy, m.in. Krystyny Karczon. Naczelnik area wydziałów w Rzeszowie, zarządca wydziału zjawki pogromowych, której kierownictwo uderzyło przynajmniej raz na temat pogromu, powiedział: „Pogromy nie miały miejsca przed 60 latami na celu zblazowania się do powroty o tym wciąż tajemniczym, słabo rozstrzyganym epizodem w powojennej historii Polski.”

Spółeczność Żydowska w Rzeszowie w latach 1944-1945

Przed wybuchem wojny na terenie Rzeszowa mieszkało 14-15 tys. Żydów, co stanowiło ok. 35 proc. ogółu mieszkańców miasta. Holokaust przyniósł śmierć 700-800 rzeszowskich Żydów. Stagnowało pomniki ani do Rzeszowa. Już w sierpniu 1944 r. utworzył Komitet Żydowski, zajmujący się organizacją pomocy, a wkrótce potem przystąpił do odzyskania swojej gminy wyznaczkowej. Od wiosny 1944 r. tymczasowym zarządcą gminy kierowali dr Abraham Thaler i Mojżesz Reich. Zarząd gminy w pełnym składzie wybrało 5 XII 1944 roku. Przewodniczącym został Thaler, jego zastępcami – Reich i dr Szymon Małach. Obowiązek obrony gminy pełnił do września 1944 r. dr Lejb (Leon) Thon. W drugiej połowie grudnia wprowadzono do społeczności lokalnej Łucję Metykalinę, którą kierował Michał Szulcman.

Zgodnie z skierowaniami Ministerstwa Administracji Publicznej Rządu Tymczasowego z 8 II 1945 r. w miejsce łaskawych Gmin Wyznawczych miały być powołane Żydowskie Związki Religijne. W Rzeszowie zostały brany zważył Mojżesz Reich, jego zastępcami ogłoszono Izraela Alana i Mieszka Puznarskiego. W tym czasie, według danych statystycznych, na terenie powiatu rzeszowskiego mieszkało 4700 Żydów. W ciągu dwóch kolejnych miesięcy – do połowy maja – ich liczba zmalała do 3117. Nie wiadomo, czy ta tendencja spowodowana utratą się i do Żydów mieszkających w Rzeszowie również później, w czasie zjawki.

W większości pochodził oni z terenów Rzeczypospolitej, traktowali to miasto tylko jako jeden z etapów powojennej wędrówki.

Źródło: artykuł w „N”

Wnętrze do gminy w kamieniu przy ul. Sienkiewicza 12, gdzie została zamordowana 9-letnia Bronisława Alenski.

Dzisiejszy dodatek poświęcamy w zasadzie jednej sprawie – zburzeniu antyżydowskich zjawek w Rzeszowie w czerwcu 1945 roku. Kluczem do wydobycia tych wydarzeń jest zabójstwo 9-letniej Polki. Odkrycie straszliwie zmasakrowanego ciała dziecka w piwnicy domu zamieszkanego przez Żydów było przyczyną ekscytacji, które niektórzy kwalifikują jako pogrom. Autor opisuje przebieg śledztwa w tej sprawie i próbuje odpowiedzieć na pytanie, kto zabił i jaki był udział w tych wydarzeniach MO, UB i NKWD.

Po Zagładzie - Rzeszów 1945

OKRES HISTORYCZNY

(1945-1948) Pierwsze lata Polski Ludowej

27.06.2008

COFNIJ SIĘ